
Néhány gondolat a befolyással üzérkedésről

Kiss Patrik*

A jelen tanulmány célja a hivatali szférában és a gazdálkodó szervezettel összefüggésben elkövetett befolyással üzérkedés bűncselekmény aktuális elméleti és gyakorlati problémáinak a bemutatása. A tanulmány első részében a törvényi tényállás általános jellemzésére, történeti előzményének áttekintésére kerül sor. A mű ezt követően a befolyással üzérkedés törvényi tényállásának struktúráját, a hivatali és a gazdálkodó szervezetekkel kapcsolatos befolyással üzérkedés szabályozási rendszerének összehasonlítását mutatja be. A tanulmány következő részében a törvényi tényállás elemzésére kerül sor. Végezetül a tanulmány részletesen bemutatja a bírói gyakorlatban felmerülő minősítési és elhatárolási problémákat.

Kulcsszavak: korrupciós bűncselekmények, befolyással üzérkedés, befolyása vásárlása, hivatali befolyással üzérkedés, gazdálkodó szervezettel kapcsolatos befolyással üzérkedés.

Some thoughts on the abuse of a function

The aim of this study is to show the actual theoretical and practical issues of the abuse of a function with respect to both public officials and economic operators. In the first part of the study, I outline the general description and the history of the abuse of the function. This paper presents the ruling structure of the abuse of the function, moreover it reviews the similarities and differences between the provisions related to public officials and economic operators. Next, the study analyses the legal provisions of the above mentioned criminal offence. Finally, this study scrutinizes the practical and qualification issues of this crime in the judicial practice.

Keywords: crimes of corruption, abuse of a function, indirect corruption, abuse of a function with respect to public officials, abuse of function related to an economic operator.

<https://doi.org/10.32980/MJSz.2022.4.2112>

1. Bevezetés

A jelen tanulmány célja a befolyással üzérkedés bűncselekmény aktuális elméleti és gyakorlati problémáinak a bemutatása. A tanulmány első részében a törvényi tényállás általános jellemzésére, történeti előzményének áttekintésére kerül sor. Ismertetem a befolyással üzérkedés delictum elkövetési struktúráját, a hazai szabályozás főbb állomásait, valamint a magyar szabályozás alapját képező nemzetközi instrumentumot. A mű ezt követően a befolyással üzérkedés törvényi tényállásának struktúráját, a hivatali és a gazdálkodó szervezetekkel kapcsolatos

---

* Ügyész, Budapesti Regionális Nyomozó Ügyészség.

befolyással üzérkedés szabályozási rendszerének összehasonlítását mutatja be. A mű következő részében a törvényi tényállás elemzésére kerül sor. Végezetül a tanulmány részletesen bemutatja a bírói gyakorlatban felmerülő minősítési, halmazati és elhatárolási problémákat.

2. A befolyással üzérkedés általános jellemzői

A befolyással üzérkedés elnevezésű bűncselekmény – a korrupciós bűncselekmények struktúrája alapján – passzív elkövetési alakzatnak tekinthető, amely cselekmény aktív elkövetési párja, a befolyás vásárlása. A befolyással üzérkedés delictum lényeges sajátossága az, hogy az elkövetője arra hivatkozik, hogy a büntető törvénykönyvben meghatározott, döntésre jogosult, személyi körnél befolyást érvényesít az „ügyfele,” a befolyást vásárló javára. A korrupciós kapcsolat úgy jön létre, hogy a befolyással üzérkedő beékelődik a befolyás vásárlója és az ő ügyében döntésre jogosult hivatalos személy/gazdálkodó szervezet részére vagy érdekében tevékenységet végző személy közé. A befolyással üzérkedő korrupciós kapcsolatot a befolyás vásárlójával létesít. A befolyással üzérkedés megvalósulásához nem szükséges ugyanis az, hogy a befolyással üzérkedő ténylegesen kapcsolatba is lépjen a befolyás vásárlója ügyében döntésre is jogosult személlyel. A befolyással üzérkedő tényleges vagy vélt befolyásolási képességgel rendelkezik a döntéshozónál, amely befolyásolási képesség alapja valamilyen körülmény (rokon, baráti kapcsolat, elköteleződés, szerelem, függőségi viszony, kiszolgáltatottság stb.). A hivatkozott befolyásolási képesség tehát lehet valóságos is, és lehet minden alapot nélkülöző is. Mindebből az is következik, hogy a befolyással üzérkedés akkor is megvalósul, ha az elkövető a befolyást vásárlót a befolyásolási képessége tekintetében megtévesztette, mivel a döntéshozónál semmilyen befolyásolási lehetőséggel nem rendelkezik. Elképzelhető, hogy a befolyással üzérkedő az „ügyfelével” kötött megállapodásra figyelemmel kapcsolatba lép a döntéshozó személlyel a befolyás érvényesítése végett, amely által – ezen relációban – az elkövetési konstrukció három szereplőssé válik.

Hazánk első írott büntető törvénykönyve, a Csemegi-kódex nem szabályozta a befolyással üzérkedés bűncselekményt. Az egyes közéleti visszaéléseket büntető rendelkezésekről szóló 1942. évi X. törvény cikk 5. §-a iktatta be a hivatali befolyással üzérkedés elnevezésű bűncselekményt a magyar büntetőjogba. Az 1971. évi 28. tvr. pedig büntetendővé nyilvánította a „gazdasági” befolyással üzérkedést. „A gazdasági befolyással üzérkedést az 1971. évi 28. tvr. minősítette büntetendővé, ekkor a „hivatali” és „gazdasági” befolyással üzérkedés még külön fejezetekben, a hivatali bűncselekményeket, illetve a népgazdaság elleni bűncselekményeket szabályozó részben szerepelt.”¹

A jogalkotó a 2012. évi büntető törvénykönyvben, a XXVII. fejezetben, a 299. §-ban helyezte el a befolyással üzérkedés delictumot. A törvényhozó a rendszertani elhelyezés során követte azt a korrupció-büntetőjog fejlődési tendenciát, hogy a

¹ Tóth Mihály: A befolyással üzérkedés, a vagyon elleni bűnözés, a korrupció és a lobbizás határán, in: *Tanulmányok Vida Mihály hetvenedik születésnapjára* (Szerk.: Nagy Ferenc), Szeged, Pólay Elemér Alapítvány Könyvtára, 2006, 192. o.

fejezeti bűncselekmények sorrendjében először az aktív alakzatot, és csak ezt követően a passzív alakzatot szabályozza.”² A törvényhozó a 2012. évi büntető törvénykönyvben a befolyással üzérkedés törvényi tényállásának megalkotásával büntetni rendelte a hivatalos személlyel kapcsolatos, közsférabeli befolyással üzérkedést, és a gazdálkodó szervezet részére vagy érdekében tevékenységet végző személlyel kapcsolatos, magánszférabeli befolyással üzérkedést. „A törvény a befolyással üzérkedést két szakaszban szabályozza; önálló szakaszba került, ha a befolyással üzérkedést hivatalos személlyel kapcsolatban követik el, illetve külön szakasz szabályozza a gazdálkodó szervezet részére vagy érdekében tevékenységet végző személlyel kapcsolatos elkövetést.”³ A jogalkotó ugyanakkor a korrupció-büntetőjog fejlődési tendenciáival, és a vesztegetésekre vonatkozó szabályozással ellentétben először a hivatali befolyással üzérkedést szabályozza, és csak ezt követően rendelkezik a magánszférabeli befolyással üzérkedésről. A büntető kódex a befolyással üzérkedés törvényi tényállásánál nem követi továbbá azt a fejezeti szabályozási rendező elvet sem, hogy külön törvényi tényállásban kerül megfogalmazásra először a magánszférabeli és utána a közsférabeli korrupciós cselekmény, aktív-passzív elkövetési alakzat sorrendben. Ezen logika alapján különbséget lehetne tenni az aktív alakzatú befolyás vásárlása és a hivatali befolyás vásárlása, valamint a passzív alakzatú befolyással üzérkedés és a hivatali befolyással üzérkedés között. A jogalkotó azonban ezen szabályozás helyett a befolyással üzérkedést egy törvényi tényállás megalkotásával pönalizálta, ezen belül a magánszférabeli befolyással üzérkedést a (3) – (4) bekezdésekben, a hivatali befolyással üzérkedésre utaló szabállyal rendelte büntetni. Ez a szabályozási megoldás eredményezte annak a problémakörnek a felmerülését, mely szerint a hivatali befolyással üzérkedéshez képest önálló bűncselekménynek, vagy privilegizált alakzatnak tekintendő-e a gazdálkodó szervezettel kapcsolatban elkövetett befolyással üzérkedés.⁴

A befolyással üzérkedés általános jellemzésénél meg kell említeni továbbá azt, hogy a korrupciós bűncselekmények vonatkozásában számtalan nemzetközi konvenció született, amelyek meghatározzák a nemzeti jogalkotó számára a szabályozási elveket. Ezen nemzetközi dokumentumok közül azonban egyetlen egyezmény, az Európa Tanács korrupcióról szóló egyezménye⁵ tartalmaz kifejezett rendelkezéseket a befolyással üzérkedés pönalizálására. Az egyezmény 12. cikke értelmében „a befolyással üzérkedés passzív alakzatát az követi el, aki azt állítja vagy erősíti meg, hogy képes jogtalan befolyást gyakorolni a passzív vesztegető személy döntéshozatalára, és ezért ellenszolgáltatásként előnyt kér, elfogad, előny ígérését vagy felajánlását elfogadja, tekintet nélkül arra, hogy tényleg befolyást gyakorolt-e,

² A fejezeti bűncselekmények sorrendjében – a nemzetközi standardoknak megfelelően – először az aktív alakzatú befolyás vásárlása (298. §) került tételezésre, majd ezután a passzív alakzatú befolyással üzérkedés (299. §).

³ Mészár Róza: A korrupciós bűncselekmények, in: *Magyar Büntetőjog Kommentár a gyakorlat számára* (Szerk.: Kónya István), Budapest, HVG-ORAC, 2013, 1145. o.

⁴ Ez a problémakör a következő fejezetben részletesen kifejtésre kerül.

⁵ Criminal Law Convention on Corruption. Az egyezmény aláírására az Európa Tanács égisze alatt Strasbourgban, 1997. január 27.-én került sor. A magyar jogalkotó a 2002. évi XLIX. törvénnyel hirdette ki.

illetőleg arra, hogy a feltételezett befolyás elérte-e a kívánt eredményt.” A magyar jogalkotó az egyezményben megfogalmazott standardoknak megfelelően alakította ki a befolyással üzérkedés törvényi tényállását, sőt azon túlmutatóan is, mivel az egyezmény értelmében a hivatali szférában elkövetett befolyással üzérkedés büntetendő, ugyanakkor a magyar büntető kódex a magánszférabeli befolyással üzérkedést is büntetni rendelte.

3. A befolyással üzérkedés törvényi tényállásának struktúrája, alapesetei

A törvényi tényállás szerkezeti felépítése alapján az (1) bekezdés a hivatali befolyással üzérkedés egyik alapesetét, a (2) bekezdés ennek a minősített eseteit, a (2a) bekezdés a hivatali befolyással üzérkedés másik alapesetét, a (3) bekezdés a gazdálkodó szervezettel kapcsolatos befolyással üzérkedés alapesetét, a (4) bekezdés ennek minősített esetét különbözteti meg. A jogszabályhely (5) bekezdése az (1) bekezdés szerinti hivatali befolyással üzérkedés alapesetét és annak minősített eseteit szankcionálja a külföldi hivatalos személlyel kapcsolatos elkövetés esetén. A 299. § (6) bekezdése a büntetés korlátlan enyhítését, különös méltánylást érdemlő esetben a büntetés mellőzését biztosítja az (1) bekezdés szerinti hivatali befolyással üzérkedés alapesete és a (3) bekezdés szerinti gazdálkodó szervezettel kapcsolatos befolyással üzérkedés alapesete elkövetőjének, ha a bűncselekményt, mielőtt az a hatóság tudomására jutott volna, a hatóságnak bejelenti, a kapott jogtalan előnyt vagy annak ellenértékét a hatóságnak átadja, és az elkövetés körülményeit feltárja.

A törvényi tényállás szerkezete felveti a hivatali és nem-hivatali befolyással üzérkedés egymáshoz való viszonyának a vizsgálatát, azaz azt, hogy a hivatali befolyással üzérkedéshez képest *a gazdálkodó szervezettel kapcsolatos befolyással üzérkedés* privilegizált esetnek tekinthető-e, avagy *önálló bűncselekményként* értékelhető.

A gazdálkodó szervezettel kapcsolatos befolyással üzérkedés *privilegizált esetként* értékelendősége mellett szól egyrészt az, hogy ezen cselekmény enyhébben büntetendő a hivatalos személlyel kapcsolatos hivatali befolyással üzérkedéshez képest⁶, másrészt pedig a vesztegetési cselekmények strukturális felépítése. Amennyiben a jogalkotó nem csupán privilegizált esetként, hanem önálló bűncselekményként kívánta volna szabályozni a gazdálkodó szervezettel kapcsolatos befolyással üzérkedést, úgy a vesztegetési cselekmények szabályozási logikájának megfelelően különbséget tett volna a befolyással üzérkedés, és a hivatali befolyással üzérkedés elnevezésű bűncselekmények között. Mezőlaki Erik ezt az álláspontot képviseli, amely szerint a gazdasági befolyással üzérkedés mintegy privilegizált eset. „A Btk. 299. § (3) bekezdése lényegében privilegizált esetként az ún. gazdasági befolyással üzérkedést fogalmazza meg.”⁷

⁶ A hivatali befolyással üzérkedés (1) bekezdés szerinti alapesete egy évtől öt évig, a (2a) bekezdés szerinti alapesete két évtől nyolc évig, a (2) bekezdés szerinti, (1) bekezdéshez kapcsolódó minősített esete két évtől nyolc évig, míg a gazdálkodó szervezettel kapcsolatos befolyással üzérkedés alapesete két évig, minősített esete három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

⁷ Mezőlaki Erik: A korrupciós bűncselekmények in: *Nagykommentár a Büntető Törvénykönyvhöz (Szerk.:*

Ezzel szemben a másik álláspont szerint a gazdálkodó szervezet részére vagy érdekében tevékenységet végző személlyel kapcsolatban elkövetett befolyással üzérkedés *önálló bűncselekménynek* tekinthető. Ezen nézetet vallók szerint a privilegizált eset azon fogalmi eleme hiányzik, miszerint az alapeset tényállásának meg kell valósulnia, és ahhoz képest áll fenn további olyan körülmény, amelyre figyelemmel az adott cselekmény enyhébben pönalizált. „Az enyhébben minősülő privilegizált tényállások száma eléggé szűk körű a Btk.-ban. Arról van szó ugyanis, hogy a jogalkotó az alaptényálláshoz képest enyhébb megítélésű körülmény(ek) esetére enyhébb büntetési tételt helyez kilátásba.”⁸ A gazdálkodó szervezettel kapcsolatban elkövetett befolyással üzérkedés megvalósulásához ugyanakkor nem feltétlenül szükséges az, hogy az alapestként értékelt hivatali befolyással üzérkedés megvalósuljon. Mészár Róza azt vallja, hogy a gazdálkodó szervezettel kapcsolatos befolyással üzérkedés önálló bűncselekménynek tekinthető. Erre enged következtetni egyrészt a szerző befolyással üzérkedésnél kifejtett álláspontja, miszerint „Külön tényállásban – a 300. §-ban – rendeli büntetni a törvény a befolyással üzérkedés elkövetőjét akkor, ha azt gazdálkodó szervezet részére vagy érdekében tevékenységet végző személlyel kapcsolatban követi el.”⁹ Hollán Miklós álláspontja szerint „Privilegizált eset csak az a tényállás lehet, amelynek megvalósulása esetén az alapeseti tényállás is szükségképpen megvalósul. A gazdálkodó szervezettel kapcsolatos befolyással üzérkedés elkövetése esetén viszont nem szükségképpen valósul meg hivatali befolyással üzérkedés.”¹⁰

Álláspontom szerint – egyetértve Mészár Róza és Hollán Miklós álláspontjával – a gazdálkodó szervezettel kapcsolatban elkövetett befolyással üzérkedés önálló bűncselekménynek tekinthető, figyelemmel arra, hogy a delictum megállapításához nem szükséges (az alapestként ezáltal nem értékelhető) hivatali befolyással üzérkedés megvalósulása. Ahhoz pedig, hogy a privilegizált eset megvalósuljon, szükséges az alapeseti törvényi tényállás megvalósulása is. Meglátásom szerint a büntetőjog-tudomány által kimunkált ezen dogmatikát az esetleges következtelen törvényszerkesztés nem írhatja felül. Mindezek alapján levonható az a következtetés, hogy különbséget tehetünk *a hivatali befolyással üzérkedés alapesetei és az (1) bekezdés szerinti alapesethez fűződő minősített esetek, valamint a gazdálkodó szervezettel kapcsolatos befolyással üzérkedés alapesete, és a minősített esetek között.*

4. A befolyással üzérkedés egyes tényállási elemei

A cselekmény *jogi tárgya* a korrupció-mentes közélet, a hivatalos személyek és a gazdálkodó szervezetek szabályszerű, pártatlan, részrehajlásmentes működésének védelmezése, oltalmazása.

Karsai Krisztina), Budapest, Wolters Kluwer, 2019, 679. o.

⁸ Görgényi Ilona – Gula József – Horváth Tibor – Jacsó Judit – Lévay Miklós – Sántha Ferenc – Váradi Erika: *Magyar Büntetőjog Általános Rész*, Budapest, Wolters Kluwer, 2019, 134. o.

⁹ Mészár Róza *i.m.*: 1149. o.

¹⁰ Hollán Miklós: *Korrupciós bűncselekmények az új büntetőködexben*, Budapest, HVG-ORCAC, 2014, 140. o.

A delictum *elkövetési tárgya* lehet a jogtalan előny, amennyiben az materiális, vagyoni előnyben jelentkezik, de az előny lehet személyes, vagy erkölcsi jellegű is, amely viszont dogmatikailag nem minősülhet elkövetési tárgynak.

Az *elkövetési magatartásnál* ugyanakkor megjegyzendő, hogy a neorepresszív büntetőjogi irányzat fejlődési tendenciája tetten érhető azáltal, hogy az elkövetési magatartások köre a 2012. évi büntető kódex hatályba lépésével kiszélesedett. Amíg az 1978. évi Btk. az előny kérését, és elfogadását rendelte büntetni, addig a 2012. évi Btk. az előny kérésén, és elfogadásán túl, már az előny ígéretének az elfogadását, és az előny kérőjével, elfogadjával egyetértést is pönalizálja. Az elkövető az elkövetési magatartást arra hivatkozással valósítja meg, hogy hivatalos személyt/gazdálkodó szervezet részére vagy érdekében tevékenységet végző személyt befolyásol, tehát a befolyás érvényesítése ellenszolgáltatásért történik. „Az itt említett elkövetési magatartás mellett realizálódik egy másik elkövetési magatartásnak tekinthető cselekmény, mégpedig a befolyásolásra hivatkozás megtétele.”¹¹ A befolyásolás a döntésre jogosult személyre irányuló tudatos ráhatás, döntésének formálása, alakítása avégett, hogy a befolyással üzérkedő „ügyfele” számára kedvező döntés szülessen. „Az elkövetési magatartások szempontjából a befolyásolás esetén ráhatás, rábeszélés, meggyőzés kilátásba helyezéséről van szó a meghatározott személyi kör irányába.”¹² A befolyással üzérkedő tényleges vagy vélt befolyásolási képességgel rendelkezik a döntéshozónál, amely befolyásolási képesség alapja valamilyen körülmény (rokoni, baráti kapcsolat, elköteleződés, szerelem, függőségi viszony, kiszolgáltatottság stb). „A befolyásolás tudatos ráhatás a hivatalos személyre annak érdekében, hogy ne kizárólag a jogszabályok és az adott ügyben megállapítható tényállás alapján járjon el, hanem a befolyással üzérkedőre és annak ügyfelére tekintettel, más szempontok alapján az utóbbi javára döntsön (pl. vegye figyelembe, hogy az ügyfél a befolyással üzérkedő régi barátja, ő pedig mint egykori iskolatársához fordul a hivatalos személyhez.)”¹³ A hivatkozott befolyásolási képesség tehát lehet valóságos, és lehet minden alapot nélkülöző is. Mindebből az is következik, hogy a befolyással üzérkedés akkor is megvalósul, ha az elkövető a befolyást vásárlót a befolyásolási képessége tekintetében megtévesztette, mivel a döntéshozónál semmilyen befolyásolási lehetőséggel nem rendelkezik. „A befolyásolás, amelyre az elkövető hivatkozik, lehet akár valóságos, akár színlelt (az „ügyfelet” megtévesztő). A tényállás megtévesztő magatartásokkal is megvalósulhat.”¹⁴

A 2020. évi XLIII. törvény 51. §-a 2021. január 1. napjával új elkövetési alakzatként beiktatta a (2a) bekezdést, amely szerint, aki magát hivatalos személynek kiadva, e színlelt működésével kapcsolatban jogtalan előnyt kér, a jogtalan előnyt vagy ennek ígéretét elfogadja, az a hivatali befolyással üzérkedés büntetettét követi el. Álláspontom szerint a jogalkotó ezzel a módosítással az egyes

¹¹ Mezőlaki Erik *i.m.*: 678. o.

¹² Görgényi Ilona – Gula József – Horváth Tibor – Jacsó Judit – Lévay Miklós – Sántha Ferenc – Váradi Erika *Magyar Büntetőjog Különös Rész*, Budapest, Wolters Kluwer, 2020, 487. o.

¹³ Mészár Róza *i.m.*: 1145. o.

¹⁴ Görgényi Ilona – Gula József – Horváth Tibor – Jacsó Judit – Lévay Miklós – Sántha Ferenc – Váradi Erika *i.m.*: (2020): 487. o.

büntetőjogi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi LXXVI. törvény módosításával létrehozott inkonzisztenciát oldotta fel. A 2015. évi módosító törvény ugyanis a befolyás vásárlása törvényi tényállását kibővítette az (1a) bekezdéssel, amely szerint, aki magát hivatalos személynek kiadó személy részére vagy rá tekintettel másnak, jogtalan előnyt ad, vagy ígér, az a hivatali befolyás vásárlása büntettét követi el. A jogalkotó ezzel a módosítással – a miniszteri indokolás téves okfejtésével ellentétben – úgy alkotott meg egy aktív korrupciós bűncselekményt, hogy annak passzív alakzatát nem rendelte büntetni. A 2020. évi XLIII. törvény 51. §-ához fűzött miniszteri indokolása szerint a Btk. 299. § új (2a) bekezdésének beiktatását a jogalkalmazók részéről jelzett azon igény indokolja, hogy jelenleg a korrupciós bűncselekmények keretei között nem értékelhető annak a személynek a magatartása, aki magát hivatalos személynek kiadva, ezen állított működésével kapcsolatban kér vagy fogad el jogtalan előnyt. Ezt a magatartást a gyakorlati szakemberek jelenleg csak csalásként tudják értékelni, amelynek „sértettje” a jogtalan előnyt nyújtó személy, ő viszont korrupciós bűncselekményért felel. Annak érdekében, hogy a szabályozás ezen hiányossága feloldható legyen, a Javaslat a befolyással üzérkedés új alapeseteként fogalmazza meg, ha az elkövető hivatalos személynek adja ki magát, és ezen színlelt működésével kapcsolatban kér vagy fogad el jogtalan előnyt.

Álláspontom szerint a befolyással üzérkedés büntette új alapeseti tényállása megalkotásának jelentősége abban rejlik, hogy – a befolyás vásárlása büntettének megfelelő aktív alakzatával összhangban – az ilyen cselekmények elkövetője már nem csalás miatt, hanem korrupciós bűncselekményért vonható felelőssége, így a szabályozás koherensebb, egységesebb lett.¹⁵ Az új elkövetési alakzat vonatkozásában két körülményre felhívnám a figyelmet. Egyrészt a jogalkotó szigorú szankcióval rendeli büntetni a cselekményt, két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel, másrészt ezen elkövetési alakzat a nemzetközi hivatalos személlyel kapcsolatos megvalósulása esetén nem büntetendő.

A befolyással üzérkedés alaki, magatartási, azaz *immateriális*, eredményt nem tartalmazó *bűncselekmény*. A bűncselekmény alanya bárki lehet, azaz delictum commune. A befolyással üzérkedés nem célzatos bűncselekmény, ezért egyesén és eshetőlegesen szándékkal egyaránt elkövethető. „A bűncselekmény szándékos, de nem célzatos bűncselekmény. Az elkövető tudatának ki kell arra terjednie, hogy az előnyt vagy annak ígéretét a befolyása érvényesítésének ellenértékéeként kéri vagy fogadja el ő, vagy rá tekintettel más.”¹⁶

A *hivatali befolyással üzérkedés* (1) bekezdése szerinti alapesethez kapcsolódó *minősített esetetek* a (2) bekezdés tartalmazza:

- azt állítja vagy azt a látszatot kelti, hogy hivatalos személyt megveszteget. Ezen minősítő körülmény esetén a befolyással üzérkedő nem magáról állítja, hogy hivatalos személy, hanem azt állítja, vagy azt a látszatot kelti, hogy egy harmadik személy, hivatalos személy, és ezt a hivatalos személyt vesztegeti meg. Az elkövető tehát az állítás fordulat esetén kijelenti, hogy hivatalos személyt

¹⁵ Jogtörténeti érdekességként megjegyzendő, hogy az ilyen cselekményeket az 1961. évi Btk. alkalmazásában hatósági jelleg színlelésével elkövetett csalás büntettként értékelték.

¹⁶Mezőlaci Erik: *i.m.*: 678. o.,

veszteget, míg a látszatkeltés fordulat esetén erre csupán céloz, vagy erre utaló körülményeket teremt. „Az első fordulat esetében az elkövető részéről annak kifejezett kinyilvánításáról van szó, hogy hivatalos személyt megveszteget. A második fordulat esetében az elkövető célzásokkal, utalásokkal, vagy más módon kelt olyan látszatot, hogy hivatalos személyt megveszteget.”¹⁷ „Az elkövető állíthatja is azt, hogy a hivatalos személyt megvesztegeti, vagy keltheti ezt a látszatot célzásokkal, utalásokkal.”¹⁸ „A megvesztegetés állítása kifejezett tényközlést jelent, a látszatának keltése esetén pedig célzásokkal, utalásokkal kelt olyan látszatot, hogy hivatalos személyt fog megvesztegetni, vagy a körülményekből (a kért összeg nagyságából, az ügy jellegéből stb.) következtethet az ügyfél arra, hogy az előnyből a hivatalos személy is részesedni fog.”¹⁹ „A megvesztegetés állítása nyílt, közvetlen és félreérthetetlen kijelentést feltételez, a kijelentésnek azonban nem kell tárgyi értelemben igaznak lennie.”²⁰ A bíróság a BH2019.286. számú jogesetben kimondta, hogy a befolyással üzérkedés ezen minősített esetét valósítja meg az az elkövető, aki a folyamatban lévő büntetőeljárásban a letartóztatott gyanúsított szüleinek azt ajánlja, hogy 10.000 euró ellenében két rendőr és egy bíró megvesztegetésével elintézi fiuk letartóztatásának megszüntetését, és azt, hogy az általa elkövetett bűncselekményért enyhe büntetést kapjon.²¹

- magát hivatalos személynek adja ki. Ez a minősítő körülmény akkor állapítható meg az elkövető terhére, ha az elkövető azt a látszatot kelti, hogy ő maga is hivatalos személy, és ezen minőségében egy másik hivatalos személyt fog befolyásolni. „E pont szerint az követi el a cselekményt, aki hivatalos személynek adja ki magát, és ezzel azt a látszatot kelti, hogy ekként befolyással bír más hivatalos személyekre.”²² „A (2) bekezdés b) pont szerint minősül a cselekmény, ha az elkövető megtévesztő magatartásával olyan látszatot kell az „ügyféllel” szemben, hogy ő hivatalos személy.”²³ A Tatabányai Törvényszék 2016. május 3. napján – a Győri Ítéltőábla Bf.8/2016/4. számú határozatával – jogerős, B.474/2014/29. számú határozatában vesztegetést állítva, hivatalos személyi jelleg színlelésével elkövetett befolyással üzérkedés büntetében mondta ki bűnösnek a III. r. terheltet, aki álnéven, valótlánul rendőrnek kiadva mutatta be magát a II. r. terheltnek, és megerősítette azt, hogy van egy magas rangú rendőri kapcsolata az NNI-nél, aki pénz fejében megakasztja a nyomozást.
- üzletszerűen követi el. Az üzletszerűség fogalmát a Btk. 459. § 28. pontja akként határozza meg, hogy üzletszerűen követi el a bűncselekményt, aki ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonszerzésre törekszik. Az üzletszerű elkövetés fogalma vonatkozásában

¹⁷ Görgényi Ilona – Gula József – Horváth Tibor – Jacsó Judit – Lévy Miklós – Sántha Ferenc – Váradi Erika: *i.m.* (2020): 488. o.

¹⁸ Mészár Róza: *i.m.*: 1148. o.

¹⁹ Mezőlaci Erik: *i.m.*: 679. o.

²⁰ Hollán Miklós: *i.m.* (2014): 91 o.

²¹ A minősített eset megállapítására lásd még: BH2009.346., BH2009.75., BH.1999.248.

²² Mészár (2013): 1148. o.

²³ Görgényi Ilona – Gula József – Horváth Tibor – Jacsó Judit – Lévy Miklós – Sántha Ferenc – Váradi Erika: *i.m.* (2020): 488. o. Lásd még erről: Hollán Miklós: *i.m.*: (2014): 91. o.

hasonló jellegű bűncselekmény a vesztegetés, és a befolyás vásárlása is. A bíróság az EBH2006.1490. számú jogesetben rámutatott arra, hogy az üzletszerűség megállapíthatóságát az elérni kívánt haszon jelentéktelen összege, illetve az ugyanolyan bűncselekmények egymástól viszonylag távol eső ismétlődése önmagában még nem zárja ki. A hivatkozott bírósági határozat szerint az üzletszerűség kérdése szempontjából az ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekmények elkövetésével célzott haszon realizálása, nagysága, illetve az elkövető jövedelmi helyzetéhez viszonyított aránya önmagában közömbös. Az elkövetési értékek alacsony voltára – mint az üzletszerűséget önmagában kizáró körülményre – való hivatkozás ezért alaptalan. Ha a haszon reményében az ugyanolyan bűncselekmény hónapok múlva ismétlődő elkövetése bekövetkezett, akkor e körülményből következik, hogy az elkövető szándéka az üzletszerű elkövetést is átfogta.

A gazdálkodó szervezettel kapcsolatban elkövetett befolyással üzérkedés *minősített esete* a gazdálkodó szervezet részére vagy érdekében tevékenységet végző, *önálló intézkedésre jogosult személlyel kapcsolatban történő elkövetés*. Megjegyzendő, hogy az üzletszerű elkövetés a minősített esetek köréből kimaradt, annak ellenére, hogy azt az 1978. évi Btk. tartalmazta, amelynek ésszerű indokai nincsenek, csupán jogszerkesztési feledékenységnek tudható be.

5. A befolyással üzérkedés a bírói gyakorlatban, elhatárolási, halmazati kérdések

A befolyással üzérkedés egysége, többsége a korrupciós ügyek száma szerint alakul. Ugyanabban az ügyben a jogtalan előny kérése, majd későbbi elfogadása a befolyásolásra hivatkozásra tekintettel természetes egységnek minősül. Ugyanabban az ügyben a befolyásolásra hivatkozásra figyelemmel a jogtalan előny kérése vagy elfogadása több személytől szintén természetes egységnek minősül. Amennyiben az elkövető ugyanabban az ügyben akár ugyanazon személytől, akár több személytől többször kér vagy fogad el jogtalan előnyt a befolyásolásra történő hivatkozásra figyelemmel, úgy folytatólagosan elkövetett befolyással üzérkedésről beszélünk. Amennyiben az elkövető a befolyásolásra hivatkozással akár ugyanazon személytől, akár több személytől több, különböző ügyben kér vagy fogad el jogtalan előnyt, úgy az ügyek száma szerint többrendbeli, bűnhalmazat létesül.

A gyakorlatban korán felmerült és letisztult az a rendező elv, hogy *a befolyással üzérkedéssel valóságos anyagi halmazatban megállapítható a közokirat-hamisítás is*. „A ténylegesen megvalósult közokirat-hamisítás a minősített hivatali befolyással üzérkedés mellett halmazatban megállapítható.”²⁴A hivatkozott bírósági határozat tényállása alapján az elkövető arra vállalkozott, hogy megfelelő összeköttetései révén a megfelelő hivatalos helyeken elintézni azt, hogy a motorkerékpár kategóriájú járművezetői engedéllyel rendelkező „ügyfelei” megszerezzék a B kategóriájú járművezetői engedélyt vizsga letétele nélkül is „ügyfelenként” 6000,- Ft fejében. Az

---

²⁴ BH1977.180.

elkövető az „ügyfelei” motorkerékpár vezetői engedélyébe átmásolta a saját vezetői engedélyéről egy indigó segítségével a rendőrségi körbélyegzőt a vezetői engedélyek B kategóriájába. Az akkori Legfelsőbb Bíróság kifejtette, hogy a megyei bíróság tévedett, amikor azt az álláspontot fogadta el, hogy a ténylegesen megvalósult közokirat-hamisítás a minősített hivatali befolyással üzérkedés mellett halmazatban azért nem értékelhető, mert a közokirat-hamisítás, mint szükségszerű eszközcselekmény a célcselekménybe beolvadva elveszítette önállóságát. A Legfelsőbb Bíróság rámutatott ugyanis, hogy a két bűncselekmény törvényi tényállása között a szükségképpeni, rendszerinti kapcsolat hiányzik, ezért a két bűncselekmény valóságos anyagi halmazatban állapítható meg.

Az ugyanazon ügygel kapcsolatban, de különálló és időben elkülönülő *hivatali vesztegetés elfogadását* és a *befolyással üzérkedést* valóságos anyagi halmazatban kell megállapítani.²⁵A hivatkozott bírósági határozat tényállása szerint az elkövető a rendőrkapitányságon szabálysértési előadóként dolgozott, melynek során az ismerőse megkereste azzal, hogy a fia közlekedési balesetet okozott, és a kedvező döntés reményében ajándék csomagot adott át. A vádlott hivatali működésével kapcsolatban, mint szabálysértési előadó fogadott el előnyt. Időközben azonban kiderült, hogy a sértett sérülései súlyosak, ezért az bűncselekményt valósít meg, így az ügy nem szabálysértésként, hanem büntetőeljárásban kerül majd elbírálásra a bíróságon. Az elkövető ezt követően felhívta az ismerőst, és tájékoztatta, hogy az ügyből büntetőeljárás lett, de ismeri a bírót, akivel beszélni fog az ügy kedvező elbírálása végett, amelyre figyelemmel ismét ajándékot fogadott el. A bíróság a vádlott cselekményeit a hivatali vesztegetés elfogadásának büntetével halmazatban vesztegetés színlelésével elkövetett hivatali befolyással üzérkedés büntetéként minősítette. A bíróság rámutatott, hogy a vádlott egyazon ügygel kapcsolatban tanúsított jogtalan magatartást, tevékenysége azonban időben is elkülönül egymástól. Először ugyanis a saját hivatali működésével kapcsolatban fogadott el jogtalan előnyt arra hivatkozással, hogy a szabálysértési ügyet ő fogja elbírálni, később ugyanakkor már arra hivatkozással, annak színlelésével fogadott el előnyt, hogy azt az eljáró bíró részére továbbítja és közbenjár a kedvező döntés érdekében. Ezáltal ugyanazzal az ügygel összefüggésben ugyan, de különálló és időben is eltérő magatartást tanúsított, így cselekményei valóságos anyagi halmazatot alkotnak.

A bíróság ugyanakkor kimunkálta azt a rendező elvet is, hogy nem állapítható meg a *befolyással üzérkedés* a *vesztegetés passzív alakzatával* bűnhalmazatban akkor, ha a két tényállás alapjául szolgáló magatartás azonos.²⁶ A hivatkozott bírósági határozat történeti tényállása szerint a vádlott (állami) gyár jogi osztályának vezetője volt. A gyár egyik volt dolgozójának özvegye a vállalat egyik lakásában lakott, azonban a bérleti jogáról díj ellenében hajlandó volt lemondani, ezért a gyár igazgatója úgy döntött, hogy 72.000,- Ft díjat fizetnek ki az özvegynek, amely kifizetés végrehajtása a vádlott feladata volt. Az özvegy időközben meghalt, így az igazgató úgy döntött, hogy az összeget az örökösöknek kell kifizetni. A vádlott ezt követően felvette a kapcsolatot az egyik örökössel, és arról tájékoztatta őket, hogy a bérleti díjról való lemondásért az örökösöknek nem jár semmi, azonban, a jó

²⁵ BH1982.3.

²⁶ BH1984.253. Erről lásd még: EBH2001.395., EBH2010.2208.

kapcsolata miatt a gyár igazgatójánál lehet, hogy eltudná intézni azt, hogy az örökösök kapjanak 72.000,- Ft-ot, amennyiben egy gyermekrésznyi összeget a kifizetett díjból ő is kapna. A terhelt a szakszervezeti jogsegélyszolgálatra vonatkozó rendelkezések megszegésével készítette volna el a szerződést. A terhelt cselekménye megvalósította egyrészt a vesztegetést is, másrészt a befolyással üzérkedést is, azonban a bíróság rámutatott, hogy ilyen esetekben az azonos jogtárgyat sértő súlyosabb büntetési tétellel fenyegetett vesztegetés mellett nincs helye a befolyással üzérkedés vétsége megállapításának. A halmazat – a konzumpció elvére figyelemmel – látszólagos, a többszörös tényállásszerűség mellett a bűncselekmény fogalmának többi ismérve, a többszörös társadalomra veszélyesség és a többszörös bűnösség nem valósult meg.

A *befolyással üzérkedést* elkövető cselekménye *valóságos anyagi halmazatban a vesztegetés (aktív alakzatát)* is megvalósítja, ha az általa kért, vagy elfogadott előnyből az ügy intézőjét is részesíti.²⁷ A bírói gyakorlat a hivatkozott bírósági határozatban kiemelte, hogy amennyiben a befolyással üzérkedő a vesztegetés látszateltetésénél, a pusztá állításon túlmenően, (akár a megbízók szándékával, akár attól függetlenül) ténylegesen veszteget is, látszólagos alaki halmazatról – amely egyetlen cselekményt tételez fel – szó sem lehet, mivel itt már újabb tiltott jogviszony kialakításáról, egy újabb személynek a befejezett bűnkapcsolatba való bevonásáról van szó. A vesztegetés azonban ilyen esetben nem is tekinthető büntetlen utócselekménynek, ekként nem merül fel a látszólagos anyagi halmazat sem, hanem a vesztegetés külön büntetőjogi értékelést igényel. A vesztegetés olyan tevékenység ugyanis, amely a befolyással üzérkedés tárgyi súlyát, társadalomra veszélyességét is jelentős mértékben növeli, éppen annál fogva, hogy a befolyással üzérkedési cselekménytől teljesen független, önálló társadalomra veszélyességgel rendelkezik.

A *csalás és a befolyással üzérkedés* – a specialitás elvére figyelemmel - *látszólagos alaki halmazatban* áll, ezért a speciális többlet tényállási elemre (azzal téveszti meg, hogy hivatalos személyt/gazdálkodó szervezet részére vagy érdekében tevékenységet végző személyt befolyásol) tekintettel a befolyással üzérkedést kell megállapítani az elkövető terhére.²⁸ A hivatkozott bírósági határozat történeti tényállása szerint a vádlott a rendőrkapitányság fogdájában őrizetben volt, ahol megismerkedett egy másik B nevű fogvatartottal. Amikor a vádlott szabadult az őrizetből, akkor B megkérte őt arra, hogy keresse fel az édesanyját és adja át neki azt az üzenetet, hogy dohányt küldjön be neki. A vádlott a B-től kapott telefonszám alapján felkereste B édesanyját, és közölte vele, hogy a rendőrségen beszélt az ügyeletes tiszttel, és amennyiben 5.000,- Ft-ot küld neki, úgy a fia, B egy órán belül szabadulni fog az őrizetből. B édesanyja átadott 3.000,- Ft-ot a vádlottnak, aki azt ezt követően saját magára elköltötte. A vádlott nem beszélt a rendőrkapitányság ügyeletes tisztjével B szabadulása végett, és ez nem is állt szándékában, csupán pénzhez kívánt hozzájutni. Az ítélezési gyakorlat rámutatott, hogy a vádlott szándéka a hozzátartozók tévedése ejtésénél valóban jogtalan haszonszerzése irányult, de egyben azt a látszatot is keltette, hogy az összeggel hivatalos személyt

²⁷ BH1989.176. Erről lásd még: EBH2001.395., EBH2010.2208.

²⁸ BH 1989.388. A csalás és a befolyással üzérkedés látszólagos alaki halmazatára lásd még: BH1975.500., BH1984.253., BH1989.431., BH1997.569., BH2009.75., BH2009.346.

veszteget meg, illetve azt, hogy lehetősége van hivatalos személyt befolyásolni. Ez az a speciális többletkörülmény, amely miatt az ilyen cselekmények helyes minősítése csalás helyett – a látszólagos alaki halmazatra figyelemmel – a befolyással üzérkedés megállapítása. „A befolyás színlelésével elkövetett korrupciós tett és a csalás halmazata látszólagos, tehát csak az előbbi állapítható meg.”²⁹ Megjegyzem, hogy elképzelhető, hogy maga a befolyásra hivatkozás színlelt, de az is lehetséges, hogy az elkövetőnek volna tényleges befolyásolási képessége, lehetősége, de azt eleve nem kívánja érvényesíteni a jogtalan előnyért, tehát a befolyásolási szándékban ejti tévedésbe az „ügyfelét.” Álláspontom szerint minden esetben a befolyással üzérkedés bűncselekménye állapítható meg.

A befolyással üzérkedés és a csalás elhatárolásának a specialitás elvén nyugvó rendező elve alól mintegy kivételként a konzumpció elvét fogalmazta meg a 2009 évben kiadott 346. számú bírósági döntés. A BH2009.346 elvi éllel rögzíti, hogy a hivatali befolyással üzérkedés súlyosabban minősülő esetét – és nem a csalás bűncselekményét – követi el, aki valótlanul azt állítja vagy azt a látszatot kelti, hogy hivatalos személyt megvesztegetéssel befolyásol, s ezért jogtalan vagyoni előnyt kér vagy fogad el, kivéve, ha a cselekményt csalásként minősítve az a befolyással üzérkedés minősített eseténél súlyosabb büntetéssel fenyegeti. Ezen bírósági határozat értelmében tehát, amennyiben a materiális jogtalan előny összege eléri a különösen jelentős értéket, azaz 500 000 001 Ft, vagy feletti, avagy a különösen nagy értéket éri el, azaz 50 000 001 Ft, vagy feletti és a cselekményt bünszövetségben, közveszély színhelyén, üzletszerűen követik el, úgy a csalás büntette állapítandó meg a büntetési tételre figyelemmel. A cselekmény csalásként történő értékelés esetén ugyanis öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, szemben a befolyással üzérkedésként történő minősítés esetén, amely alapján két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Tóth Mihály már 2006-ban, azaz a fenti bírósági határozat közzétételét megelőző három évvel korábban, hasonló gondolatot fogalmazott meg, és azt az álláspontot képviselte, hogy ha a cselekmény az értékhatár következtében csalásként történő minősítés esetén súlyosabb büntetéssel fenyegetett, mint befolyással üzérkedésként történő minősítés esetén, úgy a csalást kell megállapítani. „Még érdekesebb kérdés, ha a befolyásolás ürügyével felvett pénz összege – az értékhatár folytán – súlyosabban értékelendő csalásnak minősülne, mint a korrupciós deliktum. Ez a mai pénzforgalmi viszonyok között már nem ritka. Magam inkább hajlanék legalább ebben az esetben a súlyosabb bűncselekmény megállapítására (is?).”³⁰

Mezőlaki Erik nem ért ugyanakkor egyet a fenti állásponttal, és arra a véleményre helyezkedik, miszerint a befolyással üzérkedés és a csalás a specialitás viszonyában áll, ezért halmazatuk csupán látszólagos, és minden esetben a befolyással üzérkedés állapítandó meg. „Azon álláspontot nem osztjuk, amely szerint e szabály alól kivétel, ha a cselekményt csalásként minősítve az a befolyással üzérkedés minősített eseténél súlyosabban büntetendő (BH2009.346.), minthogy ez az álláspont – kifogásolhatóan – a terhelt terhére oldja fel a tényállás-kollízióból (látszólagos halmazatból) adódó értékelési problémát (in dubio mitius).

²⁹ Tóth Mihály: *i.m.* (2006): 201. o.

³⁰ Tóth Mihály *i.m.* (2006): 202. o.

A magam részéről, az ismertetett, fenti, ellentétes álláspontok tekintetében a következőket emelném ki. A dolgozatom korábbi fejezetében megállapítottam, hogy a korrupció-büntetőjog fejlődési tendenciáinak egyik jellemzője a neo-represszív büntetőjogi iskola térnyerése a korrupciós bűncselekmények kriminalizálása vonatkozásában. Mindez a jogalkotó azon törekvését jelenti, miszerint a korrupciós bűncselekmények elkövetőivel szemben a lehető legszélesebb körben (kiszélesedett elkövetői kör, kiszélesedett elkövetési magatartások, megszigorodott büntetőjogi szankciók kilátásba helyezése) a törvény lehető legteljesebb szigorával kell fellépni. A jogalkotó ezen törekvése arra enged következtetni, hogy a specialitás elve helyett a konzumpció elvét kell alkalmazni, és a cselekményt csalásként kell minősíteni azokban az esetekben, amelyekben a cselekmény az értékhatár folytán súlyosabb büntetési tétellel fenyegetett, mint a befolyással üzérkedésként történő minősítés esetén. Ezen elvvel ellentétesen hat ugyanakkor a jogalkotó azon megfigyelhető törekvése, amely a korrupciós bűncselekmények egységességét, koherenciáját hivatott biztosítani. A jogalkotó a befolyás vásárlása elnevezésű bűncselekménynél a 2015. évi LXXVI. törvénnyel beiktatott a 298. § (1a) bekezdésbe egy olyan elkövetési alakzatot, amelyet korábban csalásként minősítettek (magát hivatalos személynek kiadó személynek, vagy rá tekintettel másnak jogtalan előnyt ad vagy ígér). A jogalkotó a 2020. évi XLIII. törvénnyel a korrupciós bűncselekmények szabályozási koherenciájának megteremtése végett, ezen aktív alakzat passzív párjaként beiktatott a 299. § (2a) bekezdésbe egy olyan elkövetési alakzatot, amelyet korábban csalásként minősítettek (az elkövető hivatalos személynek adja ki magát, és ezen színlelt működésével kapcsolatban jogtalan előnyt kér vagy jogtalan előnyt, illetve ennek ígérését fogadja el.) A korrupciós bűncselekmények szabályozásának egységesítése azt az álláspontot erősíti, hogy a befolyással üzérkedés és a csalás bűncselekmények kollíziója esetén, minden esetkörben a specialitás elve alkalmazandó, különös tekintettel arra a kodifikációs törekvésre, amely egyébként „csalás-szagú cselekményeket” a hivatalos jelleg mint többlet tényállási elem „belépése” miatt befolyással üzérkedésként minősít. Kiemelést érdemel továbbá, hogy amennyiben az értékhatárra figyelemmel bizonyos esetköröket csalásként minősítenénk, úgy ezen cselekmények vonatkozásában a korrupciós bűncselekményekre irányadó speciális szabályok nem lennének alkalmazhatóak, hiszen úgy ezen cselekményeket a vagyoni elleni bűncselekmények körébe utalnánk.

Álláspontom szerint – szemben a neo-represszív büntetőjogi irányzattal, a korrupció-büntetőjog egységesítésére, és a Mezölaki Erik által hivatkozott *in dubio mitius* elvre figyelemmel – a befolyással üzérkedés és a csalás találkozása minden esetben látszólagos alaki halmazatban áll, és a specialitás elve alapján a befolyással üzérkedés állapítandó meg.

Összegzés

A befolyással üzérkedés elnevezésű bűncselekmény – a korrupciós bűncselekmények struktúrája alapján – passzív elkövetési alakzatnak tekinthető, amely cselekmény aktív elkövetési párja, a befolyás vásárlása. Hazánk első írott büntető törvénykönyve,

a Csemegi kódex nem szabályozta a befolyással üzérkedés bűncselekményt. Az egyes közéleti visszaéléseket büntető rendelkezésekről szóló 1942. évi X. törvénycikk iktatta be a hivatali befolyással üzérkedés elnevezésű bűncselekményt a magyar büntetőjogba. Az 1971. évi 28. tvr. pedig büntetendővé nyilvánította a „gazdasági” befolyással üzérkedést. A jogalkotó a 2012. évi büntető törvénykönyvben a befolyással üzérkedés törvényi tényállásának megalkotásával büntetni rendelte a hivatalos személlyel kapcsolatos, közszférabeli befolyással üzérkedést, és a gazdálkodó szervezet részére vagy érdekében tevékenységet végző személlyel kapcsolatos, magánszférabeli befolyással üzérkedést. A befolyással üzérkedés általános jellemzésénél meg kell említeni továbbá azt, hogy a korrupciós bűncselekmények vonatkozásában számtalan nemzetközi konvenció született, amelyek meghatározzák a nemzeti jogalkotó számára a szabályozási elveket. Az Európa Tanács korrupcióról szóló egyezménye tartalmaz rendelkezéseket a befolyással üzérkedés pönalizálására, amely irányvonalak áthatják a magyar szabályozás rendszerét.

A hatályos büntetőjog kriminalizálja a hivatali szférában elkövetett és a gazdálkodó szervezetekhez kapcsolódó befolyással üzérkedést is. A törvényi tényállás szerkezete felveti a hivatali és a nem-hivatali befolyással üzérkedés egymáshoz való viszonyának a vizsgálatát, azaz azt, hogy a hivatali befolyással üzérkedéshez képest a gazdálkodó szervezettel kapcsolatos befolyással üzérkedés privilegizált esetnek tekinthető-e, avagy önálló bűncselekményként értékelhető. A szakirodalomban mindkét álláspont mellett, számos, ezen tanulmányban bemutatott érv és ellenérv került megfogalmazásra. Álláspontom szerint a gazdálkodó szervezettel kapcsolatban elkövetett befolyással üzérkedés önálló bűncselekménynek tekinthető, figyelemmel arra, hogy a delictum megállapításához nem szükséges (az alapestként ezáltal nem értékelhető) hivatali befolyással üzérkedés megvalósulása. A hivatali szférában elkövetett és a gazdálkodó szervezetekhez kapcsolódó befolyással üzérkedés közötti hasonlóságokat és különbségeket a tanulmányban ismertettem.

A tanulmányban részletesen vizsgáltam a befolyással üzérkedés bűncselekménnyel összefüggő, a gyakorlatban rendszeresen visszatérő halmazati problémákat. Megállapítom, hogy a befolyással üzérkedéssel valóságos anyagi halmazatban megállapítható a közokirat-hamisítás büntette. Az ugyanazon üggyel kapcsolatban, de különálló és időben elkülönülő hivatali vesztegetés elfogadását és a befolyással üzérkedést valóságos anyagi halmazatban kell megállapítani. A bíróság ugyanakkor kimunkálta azt a rendező elvet is, hogy nem állapítható meg a befolyással üzérkedés a vesztegetés passzív alakzatával bűnhalmazatban akkor, ha a két tényállás alapjául szolgáló magatartás azonos. A befolyással üzérkedést elkövető cselekménye valóságos anyagi halmazatban a vesztegetés (aktív alakzatát) is megvalósítja, ha az általa kért, vagy elfogadott előnyből az ügy intézőjét is részesíti. A csalás és a befolyással üzérkedés – a specialitás elvére figyelemmel - látszólagos alaki halmazatban áll, ezért a speciális többlet tényállási elemre (azzal téveszti meg, hogy hivatalos személyt/gazdálkodó szervezet részére vagy érdekében tevékenységet végző személyt befolyásol) tekintettel a befolyással üzérkedést kell megállapítani az elkövető terhére.

Irodalomjegyzék

- Belovics Ervin – Molnár Gábor Miklós – Sinku Pál: Büntetőjog II. Különös Rész, HVG-ORAC Lap-és Könyvkiadó, hetedik kiadás, 2019, Budapest
  - Bócz Endre: A kriminális korrupció a magyar büntetőjogban In: (Szerk.: Gombár Csaba, Hankiss Elemér, Lengyel László): Írások a korrupcióról, Helikon Korridor Kiadó, Budapest, 1998.
  - Bócz Endre: Korrupciós bűncselekmények a magyar büntetőjogban In: (Szerk.: Kránitz Mariann) Korrupció Magyarországon I., Transparency International Magyarországi Tagozata Egyesület, Budapest, 2000.
  - Földvári József: Magyar Büntetőjog Különös Rész, Rejtjel kiadó, Budapest, 1998.
  - Gál László István: A korrupciós bűncselekmények In: (Főszerk.: Polt Péter): A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény nagykommentárja, Opten Informatikai Kft., Budapest, 2016.
  - Görgényi Ilona – Gula József – Horváth Tibor – Jacsó Judit – Lévay Miklós – Sántha Ferenc – Váradi Erika: Magyar Büntetőjog Általános Rész, Wolters Kluwer Hungary Kft, Budapest, 2019.
  - Görgényi Ilona – Gula József – Horváth Tibor – Jacsó Judit – Lévay Miklós – Sántha Ferenc – Váradi Erika: Magyar Büntetőjog Különös Rész, Wolters Kluwer Hungary Kft., Budapest, 2020.
  - Hollán Miklós: A befolyás vásárlásának büntetendőségéről Jogelméleti Szemle, 13 (3) 2012.
  - Hollán Miklós: Korrupciós bűncselekmények az új büntetőkódexben HVG-ORAC Lap-és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2014.
  - Hollán Miklós: Hivatali befolyás vásárlása vagy hivatali vesztegetés Jogelméleti Szemle, 2015/ 4. szám.
  - Hollán Miklós: A hivatali befolyás vásárlásáról és tényállásának kibővítéséről, Miskolci Jogi Szemle, 11. évfolyam, 2016/2. szám (29-41. o.).
  - Hollán Miklós: Korrupciós bűncselekmények alapvető kérdései integritás tanácsadók számára Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2018.
  - Ligeti Katalin: A nemzetközi bűnügyi együttműködés intézményi keretei Európában In (Szerk.: Kondorosi Ferenc – Ligeti Katalin) Az európai büntetőjog kézikönyve, Magyar Közlöny Lap-és Könyvkiadó, Budapest, 2008.
  - Mezőlaki Erik: A korrupciós bűncselekmények In: (Szerk.: Karsai Krisztina): Nagykommentár a Büntető Törvénykönyvhöz, Wolters Kluwer Hungary, Budapest, 2019.
  - Mészár Róza: A korrupciós bűncselekmények In: (Szerk.: Kónya István): Magyar Büntetőjog Kommentár a gyakorlat számára, HVG-ORAC Lap-és Könyvkiadó Kft, Budapest, 2013.
  - Tóth Mihály: A befolyással üzérkedés, a vagyon elleni bűnözés, a korrupció és a lobbizás határán In: (Szerk.: Nagy Ferenc): Tanulmányok Vida Mihály hetvenedik születésnapjára, Pólay Elemér Alapítvány Könyvtára, Szeged, 2006.
-
-